

BÖLÜM 25

YAŞLIDA ÜREME SİSTEMİ SORUNLARINDA DESTEK BAKIM

Tuğçe ŞIK¹

GİRİŞ

Sağlık, doğumdan başlayarak yaşam boyu devam eden ve korunması gereken temel bir insanlık hakkıdır. Dünya Sağlık Örgütüne (DSÖ) göre sağlık, sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak tanımlanmıştır. Yani sağlık sadece hastalığın olmamasına odaklanmayan; bireyi bütüncül olarak ele alan bir kavramdır. Üreme sağlığı kavramı, üreme sistemi, üreme sisteminin fonksiyonları ve sürdürülmesine yönelik hastalık ya da sakatlık olmaması değil, zihinsel ve sosyal açıdan bütünüyle iyi olma durumudur. Üreme sağlığı kadın-erkek, çocuk-genç-yaşlı ayırt etmeksizin tüm bireylerin temel hakkı olarak kabul edilmeli ve üreme sağlığının sağlanması ve korunması için gerekenler yapılmalıdır. Üreme sağlığı; bireylerin doyum verici ve güvenli bir cinsel yaşamlarının olmasını, üreme yeteneğini ve üreme fonksiyonunu yerine getirirken karar verme özgürlüğünü de kapsayan geniş bir kavramdır.

Üreme sağlığı doğumdan ölüme kadar devam ettiği için yaşam boyu sağlanmalıdır ve yaşlılık döneminde de ihmal edilmemelidir. Yaşlılık döneminde bu yaklaşımı sağlayabilmek için yaşlı bakım ve tedavisini üstlenen tüm ekip üyelerinin sorumlulukları vardır.

¹ Öğr. Gör., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, tugce.sk@ikcu.edu.tr

tirmeleri konusunda danışmanlık yapmalı ve riskli bireyleri uygun birime yönlendirmelidir.

- Yaşlı bireylerin cinsellik ve üremeyle ilgili sorunları sade ve anlaşılır bir dille cevaplanmalı ve soru sormasına teşvik edilmelidir.
- Aktivite intoleransı nedeniyle cinsel yaşamda olumsuz değişiklikler yaşayan yaşlıların sorununu en aza indirmek için yaşlı birey önerilen fiziksel aktivite ve egzersiz çalışmalarına yönlendirilmelidir.
- Yaşlı bireylerin üreme sistemiyle ilgili sorunları ve çözüm önerileri konuşulurken vereceği bilgilerin gizliliğine saygı gösterileceği konusu önemle vurgulanmalı ve bu konuya gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

SONUÇ

Üreme sağlığı yaşlılık döneminde fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik nedenlerle olumsuz olarak etkilenmektedir. Yaşanılan olumsuz durumlar uygun ve etkin yaklaşımlarla önlenabilir ve tedavi edilebilir. Her yaşlının üreme sağlığı hakkında gerekli hizmeti alma hakkı vardır.

Yaşlılık döneminde yaşanan tüm değişimlere karşı yaşlının üreme sağlığının korunması ve sürdürülmesi için yaşlı bakım destek profesyonelleri gerekli bilgi, donanım ve davranışa sahip olmalıdır. Sağlık bütüncül olarak ele alınması gereken bir kavram olduğu için üreme sağlığı da yaşlılık döneminde ihmal edilmemeli ve yaşlı bakım personeli tarafından desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

1. Kokanalı, D., & Üstün, Y. E. (2019). Yaşlı Kadınlarda Üreme Sağlığı. Jinekoloji Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, 16(2), 97-100.
2. Erdem Y., Özveren H., Vergili Ö., Gülnar E., Öner B., (2014) Hasta, Yaşlı ve Engelli Bakımı, Ankara: Vize Yayıncılık
3. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu (2017). Kadın ve Üreme Daire Başkanlığı Aile Sağlığı Hizmetlerinde Kadın ve Üreme Sağlığı İzlem ve Danışmanlığı, 2017. (21.07.2020 tarihinde http://www.thsk.gov.tr/dosya/dokumanlar/Aile_Sagligi_Hizmetlerinde_Kadin_ve_Ureme_Sagligi_Izlem_ve_Danismanligi.pdf adresinden ulaşılmıştır).
4. Akalpler, Ö., & Eroğlu, K. (2015). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde üniversite öğrencilerinin sık görülen cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara ilişkin bilgileri ve cinsel davranışları. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 2(2), 1-19.
5. MK, Y. (2015). Doğum ve Kadın Sağlığı. 1. Baskı. Ankara, Palme Yayıncılık.

6. Sade, G., Mucuk, Ö., & Özkan, H. Erkek Üreme Sağlığı sorunları ve Ebelik Yaklaşımı. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, 28(4), 1-1.
7. Cezar, A. K., Aires, M., & Paz, A. A. (2012). Prevention of sexually transmitted diseases in the point of view of elderly clients of a Family Health Strategy. Revista brasileira de enfermagem, 65(5), 745-750.
8. Üroonkoloji Derneği . Avrupa Üroloji Derneği Prostat Kanseri Kılavuzu (22.07.2020 tarihinde http://www.uroonkoloji.org/files/eau_pca.pdf. adresinden ulaşılmıştır).
9. CETAD. *Erkeklerde Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Açısından Sağlıklı Yaşlanma*. (26.06.2020 tarihinde <http://www.cetad.org.tr/CetadData/Books/26/pdf-dosyasi-ni-indirmek-icin-tiklayiniz.pdf>. adresinden ulaşılmıştır).
10. Cezar, A. K., Aires, M., & Paz, A. A. (2012). Prevention of sexually transmitted diseases in the point of view of elderly clients of a Family Health Strategy. Revista brasileira de enfermagem, 65(5), 745-750.
11. Handelzalts, J. E., Yaakobi, T., Levy, S., Peled, Y., Wiznitzer, A., & Krissi, H. (2017). The impact of genital self-image on sexual function in women with pelvic floor disorders. European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology, 211, 164-168.
12. Panman, C. M., Wiegersma, M., Talsma, M. N., Kollen, B. J., Berger, M. Y., Lismann-Van Leeuwen, Y., & Dekker, J. H. (2014). Sexual function in older women with pelvic floor symptoms: a cross-sectional study in general practice. British Journal of General Practice, 64(620), e144-e150.
13. Gereklioğlu, Ç., Başhan, İ., & Akpınar, E. (2010). Erkek Cinsel İşlev Bozukluklarında Aile Hekimliği Yaklaşımı. Marmara Medical Journal, 23(2).
14. Torun, F., Torun, S. D., & Özyaydın, A. N. (2011). Erkeklerde Cinsel Mitlere İnanma Oranları ve Mitlere İnanmayı Etkileyen Faktörler. Dusunen Adam: Journal of Psychiatry & Neurological Sciences, 24(1).